

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

Ч. 3.

П'ЯТНИЦЯ, 19 СІЧНЯ, 1917.

WINNIPEG, MAN.

FRIDAY,

A. Gerylevich
Box 282

3.

VOL. IX

АДРЕСАР

У. С. Д. П.
Управління Комітет У. С. Д.
D. Lobay
Box 3658,
Winnipeg, Man.

ЗАХІДНИЙ ОКРУГ.

Берта і Бр. Колумбія).
Старіят Західного Округу
жнього Комітету.
COLEMAN, ALTA.
S. Danyluk, Box 158

РЕСИ СЕНТ. ВІДЛІВ.

АЛБЕРТА.
LETHBRIDGE, ALTA.
Gyostyk, 738-12th St. A. N.

CANMORE, ALTA.
H. Kizema, Box 222.

BELLEVUE, ALTA.
a Dumka, F. Mokry, Box 45

COLEMAN, ALTA.
ety "Nadia", Box 209
T. Gushul

БРИТІШ КОЛУМБІЯ.

FERNIE, B. C.
Wolla, Box 510, N. Tkachuk

MICHEL, B. C.
M. Fedoruk, Box 92.

САСКЕЧЕВАН.

REGINA, SASK.
"Prawda"
Furich, 2023 McDonald St.

MOOSE JAW, SASK.

Tow. Zofia
Babych, 273 Home St. W.

МАНІТОБА.

WINNIPEG, MAN.
Wasylyna, Box 3658.

ELMWOOD, MAN.

J. Choroznyj
Box 143 Louis Bridge

TRANSCONA, MAN.

P. Dutka, Box 208

ОНТЕРІО.

SOBALT, ONT.
M. Shumlyak, Box 84
P. O. Groulx Lake, Ont.

OTTAWA, ONT.

Tow. Nove Zytie,
Musij, 410 Preston St.

TORONTO, ONT.

J. Jashan,
185 Richmond St. W.

WEST TORONTO, ONT.

Babuniak, 531 Perth Ave.

WELLAND, ONT.

P. Kofluk, Box 1149

TIMMINS, ONT.

M. Kustryn, Box 114

HAMILTON, ONT.

I. Sawchuk, Box 64

КВЕБЕК.

MONTREAL, QUE.

Tow. Borba,
Basaraba
28 Manufacturers St.

ЛЕНЭ

ва Вака і околніц, що я на

КАВ, САСК.

незалежні річи як:

РНІ МАТЕРІ, ЖЕЛІЗНІ

Т. Д.

делаш. — по інформації і за-

довлення поагоджую точно і

ГОВЛЯ"

Іван Угрюн.
власитель.

SASK.

Німецький Корабель Затопив 22 Аліантських Кораблів.

Правдоподібно загинуло близько 450 моряків.

Соц.-Дем. Партія Зл. Держ. Пропонує Соціаліст. Конгрес в Гадзі.

РОСІЯНИ СПИНЯЮТЬ НІМЕЦЬКО АВСТРИЙСЬКІ ВІЙСКА В РУМУНІ.

НІМЕЦЬКИЙ "МОРСЬКИЙ РОЗБИШАКА" ГУЛЯЄ ПО АТЛАНТИКУ.

Нью Йорк, 17 січня. — Німецький корабель затопив коло Полудневої Америки 22 аліантських кораблів. Погибло 400 моряків. Братовани моряки, котрі висіли в Ріо Жанейро оповідають, що сотки моряків погибають на однім кораблі, затопленім без остеререження. Нім корабель має звати ся Вінета; він узброєний 12 арматами і має чотири торпедові отвори. Корабель "Вольтер" є одною із теперішних жертв.

ІНШІ ВІСТІ ДОНОСЯТЬ, ЩО ЗАТОПЛЕНО ЛИШЕ 15 КОРАБЛІВ.

Ріо де Жанейро, 17 січня. — Німецький корабель затопив за послідній місяць на полудневім Атлантику 15 аліантських кораблів. В Пернамбуко висіло 237 вратованих моряків, а про судьбу інших близько 450 нічого дотепер не звісно.

Спершу в тусенніх офіціальних рапортах було подано, що затоплено лише 7 кораблів, а 9 зловлено, відтак капітан порту Пернамбуко повідомив міністра маринарки, що затоплено 8 кораблів більше. Що стало ся з їх залогом, числом близько 450 людей, невідомо.

МОРЯКИ МОЖЕ БУДУТЬ УРАТОВАНИ.

Довідують ся, що нім корабель мав примістити тих моряків на англ корабель "Ірвудейл" котрий має плисти до порту. Його прибуття сподіються за яких два дні.

ВРАТОВАНИХ МОРЯКІВ ПРИВІЗ ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Лондон, 17 січня. — Перші вїсти про наїзд німецького корабля одержано після приїзду японського корабля "Гудсон Мару" до Пернамбуко в Бразилі. Він привіз в понеділок вечером і привіз 237 моряків, вратованих із кораблів затоплених від 12-го грудня до 12. січня.

Затоплені кораблі везли багато коний, амуніції, стрільного пороку, пшениці і пр.

Філадельфія, Па., 17 січня. — Затоплений британський корабель "Джорджік", віз 1.200 коний для Франції, 98.000 бушлів пшениці, 10 тис. бочок оливи до чищення і 430 пачок з карабінами, які мали бути завезені до Ліверпуля.

Корабель "Кінг Джордж" віз 1.199.100 фунтів стрільного пороку, вартости около 957 тисяч доларів. Крім іншого ладунку віз він також 40.000 бушлів пшениці.

Сіптарський корабель промін затопленими.

Проміж затопленими кораблями висівають також і сіптарський корабель "Мовит Темп"т.

МІЖНАРОДНИЙ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ КОНГРЕС В СПРАВІ МИРА.

Шіаго. — Соціалістична партія Злуч. Держав зробила дуже важний крок в справі мира. Екзекутивний Комітет партії вислав до тов. Каміля Гайсманса, секретаря Інтернаціонального Соц. Бюро в Гадзі лист слідуючого змісту:

"Пересвідчивши ся, що на став вже час для відживлення Соціалістичного Інтернаціоналу на основі зданого порозуміння робочої класи руху за найскорішим справедливим і тревалим миром, Соц. Партія Злучених Держав домагає ся, щоби скликати міжнародний конгрес на 3-го червня, 1917 в Гадзі.

Сели Інтернаціональне Бюро не поробить заходів для скликання того конгресу до 1-го марця, наша Партія буде вважати себе управненою до перебрана безпосередній ініціативи у свої руки.

Сей лист вислав ся також до всіх партій Злучених в Інтернаціоналі.

Копію сього листа вислано також до зарядців всіх соціалістичних партій в Європі з такою заміткою:

"Визваємо вас до поперуга нашого домагання і просимо о телеграфічне повідомленя нас про своє рішене на наш кошт.

РОСІЯНИ ВІДІБРАЛИ СЕЛО ВАДЕНІ.

Петроград, 17 січня. — Росіяни відібрали село Вадені в Румунії, положене шість миль на полудне від Галацу. Пробі німецько-австрійської армії відібити Вадені, потерпіли невдачу.

ЦАР ПРОТИ РАДИКАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ.

Берлін, 12 січня. — Убийство Гр. Распутіна мало мати децидуючий вплив на міністеріальну кризу і було причиною усуненя ся премієра Трепова і міністра просвіти, гр. Ігнатова. Цар рішив ся отверто виступити проти всіх радикальних елементів: Трепов дїстав дїмісію, бо був попіраний ліберальними сферами. Його місце заняв князь Голіцін представитель найбільше реакційної партії.

Та не лише керму міністерства віддано в руки самих скрайних реакціонерів, але те саме зроблено з Державною Думою.

З нагоди Нового Року, цар видав указ, котрим заімену-

вав реакціонера, ексміністра І. Г. Щегловітова президентом Державної Думи. Богато ліберальніших членів Думи усунено.

ДВОБИЙ РОДЗЯНКА З ПРОТОПОВОМ.

Петроград, 17 січня. — Як доносить "Новое Время", проміж міністром Протоповом і президентом рос. Думи прийде до дробю. Підчас новорічної гостини в Царськім Селі, Протоповов підійшов до Родзянка і простягнув до нього руку для поєднаня ся, на що Родзянко відповів коротко — "ніколи". Приятелі міністра Протопова ваговарять, що двобій немину чий.

ВІЙНА МАЄ ДОТХАТИ КІНЦЯ "КАЙЗЕРОВИ" І ЙОМУ ПОДІБНИМ КОРОЛЯМ І КОРОЛЕНЯТАМ, — НАЖЕ "СТАР".

Лондон, 17 січня. — Англійська часопись "Стар", що входить в Лондоні наробила шуму своєю вчорашньою редакційною статтею, в котрій она говорить про пануючих — царів та королів. На вступі сей статі пише ся, що між тим всім, що війна зробила, она зовсім підірвала лощану до королів, котрі не є "демократами" (Цікаво, чи "Стар" знає багато таких пануючих, що їх можна назвати демократами? — Ред.) "Кайзер" — каже "Стар" — довів до сього, що пановане королів вже людству смердить — і радить, щоб "кайзера" і подібних йому королів і короленят постягати з тронів, коли хочемо, щоб ми жили в опкою.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ТИХ, ЩО Є ПРОТИ РЕГІСТРАЦІЇ І КОНСКРИПЦІЇ.

Організація "Естеранів Армії і флоту" лютю нападає на всіх тих, що є проти реєстрації і конскрипції. Їхня вінніпегська організація говорила навіть про такі річи, як про заведење воєнного стану в північній Вінніпегу, бо ніби то, чужинці роблять "троб'т", хоч всякому із нас відомо, що все те є низькою брехнею і що серед чужинців ту ніхто не робив ніколи жадних мітінгів, ані маніфестацій проти реєстрації чи конскрипції. Неправдою є навіть і се, будьто би ту приходили англійські соціалістичні агітатори робити той "троб'т" серед чужинців, як се один із наших "льобяльних денунціантів" доносить до англійських часописей, очеви до з наміром звернути атаки на соціалістів.

Згадаю організація "В. А. і Ф." рада би відібрати всякому свободу слова і закнеблювати уста, хто лише сміє противити ся реєстрації, конскрипції і війні. Піднесла она голос проти тов. Р. А. Рига і Діксона

— послів до манітобського парламенту, проти т. Квіна, алдермана і других через те, що они говорили і говорять проти реєстрації і конскрипції; домагала ся усуненя їх з їх становищ, але без успіху.

За те послухали її голосу наші домініяльні власти, бо на їхне домагане усунено зі служби двох листоношів — В. Г. Гупа, визначнійшого члена "Соціалістичної Партії" і президента юні листоношів і Р. Дорварда, за те, що они заявляли ся проти реєстрації.

ПОЗІР! ТОВАРИШІ З ЗАХІДНОЇ КАНАДИ!

Тов. В. Н. Колісник

запропонований кандидат на председателя Екз. Ком. У. С. Д.П. користаючи з трохи свободнійшого, хоч дуже ограниченого часу, згодив ся виїхати на ОРГАНІЗАЦІЙНУ ОБІЗДКУ по західній Канаді.

Тов. Колісник виїхав вчора просто до Едмонтону, де сподіє ся еще сей неділі скликати

відвідав він слідуючі місцевості: Лезбрідж, Кенмор, Велю, і Колмен — в Альберті; Ферні і Мішел — в Бр. Колумбії; Медісін Гет, Мус Дяльов і Ріджайну — в Саскачевані.

Сели час йому дозволить, він постарає ся відвідати і другі місцевости. Просить ся всіх Товаришів в Заходу, щоби були приготовані на зазив явити ся на мітінгах і всіми силами помочи т. Колісникови в його роботі, так, щоби йому заощадити труду і головно — часу, якого він багато не має.

Всі укр. робітники, котрим не часто доводиться ся чути в своїй мові робітничих організаторів, повинні старати ся скористати з нагоди обїзди тов. Колісника і громадно прийти на його мітінги. Вислано ч т. Колісника на орг. обїзду, хоч і на короткий час на захід, ми хочемо бодай в часті заспокоїти домагане наших товаришів Західної Канади, котрі про потребу висиланя туди організаторів, заведи нам пишуть. За те товариші повинні подбати о се, щоби та обїздка т. Колісника принесла бажаний успіх.

Т. Колісник є уваженийний збирати фонди, як також коле зтувати залеглі і збирати нові передплати на наш орган "Робочий Народ".

Тимч. Екз. Ком. У.С.Д.П. і Адмін. Ком. "Р. Н.

ЮНІІ БУДУТЬ ПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ УСУНЕНЯ ГУПА І ДОРВАРДА.

Юніі готовлять ся до сильного протесту проти усуненя листоношів, В. Г. Гупа і Р. Дорварда зі служби за те, що они були проти реєстрації. Усунено їх наслідком домаганя організації "В. А. і Ф." висиланого до К. Веннета, начального директора "Народної Служби".

КУПУЙТЕ

Загальний Календар

В кожній українській хаті в Канаді, Америці, чи в яній небудь країні, де живе український народ, повинен мати — Ілюстрований Народний

ЗАГАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР на звичайний рік 1917.

Чому? —

1. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є помішено докладно жите і твори Івана Франка і його поезії як: Каменярі, Наймит і Вічний революціонер.
2. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є описана ужда і горе робітничі мічні і політичні, політичні виїмки Т. Шевченка, Дебса, Никорка Л.
3. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є описана нужда і горе робітників, через кото терпимо і за то.
4. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є твори майже всіх письменників, як: Борис Грінченко, Євген Гвоздик, С. Ковалів, В. Стефаник, Маковей, Богдан Лепкий, О. Дов, Натан Вахнянин, Ольга Кобилянська, Стефан Руданський, Юрій Федькович і багато інших.
5. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є описана війна, які її причини, хто хотів війни, кому користь з неї, що робітникам остає ся в часі війни і по війні.
6. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є багато гуморестики і веселих оповідань.
7. Бо в ЗАГАЛЬНИМ КАЛЕНДАРІ є поміщені сьвята українські і латинські, церковний календар, зміни місяця і погода на всі дні цілого року.

Всіх впеваємо, що дотепер ще такого календаря не було, як ЗАГАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР в цілій Америці і є великий, бо обниме шість аркушів друку.

ЗАГАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР поучачий і ілюстрований на звичайний рік 1917 присьвячуєт ся українському робітництву. Тому заможайте се нині, бо наклад невеликий. Гроші невеликі, лише 40 ц.

Замовленя шліть на адресу:

UKRAINSKA ROBITNYCHNA KNYHARNIA
796 1/2 Main St.,
Winnipeg, Canada.

"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

M. Popovich, Editor.

Subscription \$1.50 a year in Canada.
Elsewhere \$1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить щотижня.

Редактор М. Попович.

Передплата на "Р. Н." виноситься в Канаді \$1.50, а в других краях \$1.75 на рік

Рукописи не повертає ся.

За оголошення редакція "Р. Н." не відповідає.

Адреса до "Р. Н." така:

"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

Мудра Панська Рада.

Чого ви журите ся високим коштом життя? Чого нарікаєте на високі ціни, які ви платите за всякі продукти? Чого кричите, що ваш зарібок не вистарчає вам на вижити?... Нерозумні ви! Адже все оно не таке страшне, як вам представляє ся. Вам послухати-б лише мудрих рад добросердних вчених панків і все було-б гаразд.

Ось послухайте: щоб влегчити вашу журбу високим коштом життя, они днями й ночами думають над зарадчними способами. Они, бачите, добрі люди і ваші наріканя вражають їх серця; они хотять вам помочи. І щож... они мають для вас спасенні ради: — щоб жите коштувало вас менше, декотрі із наймудріших із них радять, щоб ви не їли так багато, як дотепер, і доказують — експе-ріментами доказують, що кожний із вас ціліснійший чоловік, може зовсім легко вижити за кільканайцять — з часом може вдасть ся зредукувати се лише до кількох — центів на день. Хто з вас менший "фігурою", той може вижити ще дешевше.

Др. Дж. Д. Робертсон дораджує другу штуку: — обнизити температуру в ваших домах, в фабриках і т. д. Що?... Ви кажете, що в вашій хаті і так змно, бо нема за що купити достаточного палива?... Се лише ваша несвідомість бунтує вас. Сеж здорово і пожиточно — каже др. Робертсон. Се зменшити вам і фабрикантові, в котрого ви працюєте, видатки на опал, побільшити продуктивність вашої праці, бо коли змерзнете, то швидше будете рухати ся при роботі, і здоровлю виїде на користь — лише, вибачайте, др. Робертсон не каже чийому здоровлю, — вашому, чи вашого фабриканта.

Ви знова невдоволені?... Говорите, що се опять виїде на користь вашого фабриканта і що ви не можете менше платити в своїй хаті, чим ви дотепер платите, бо замерзлий-сьте із холоду. О, яка бездонна ваша несвідомість. Адже й се виїде тільки на вашу користь, бо коли ви замерзнете, то всі бактерії сухит в вашім організмі погубити. Хіба ви про се не знаєте? Не читали про нові наукові досліди в сій справі?...

Ні, ви невдачні бунтарі! Ласкаві панове капіталісти наймають цілі штаби учених на те, щоб вам вилекувати, що домагана ваші і вашого жолудка неслушні, а ви все своєю — їсти не маємо що і вбрати ся нема за що, бо мало нам капіталісти платять.

А впрочім, щож буде з "царством небесним"?... Хіба забули ви, що богачі там не пінуть, бо верблюду не може влізти ся в ухо ігли? Колиб не було бідаків, то оно пустою стоялоб.

Віда лише з тим, що ви зачинаєте думати, а розбуждена думка се небезпечний "революціонер".

ПОСЛІДНИЙ РАЗ ПРИГАДУЄМО
всім тим товаришам і товаришкам, що обіцяли прислати свої предмети **НА РОЗІГРАВКУ В ДОХІД "Р. Н."** щоби они були ласкаві поспішити ся, бо комітет, що займаєть ся тою розігравкою, приготує лїсту всіх предметів до друку
Адресуйте так:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg, Man.

Читайте Робітничу Пресу.

До вас, свідоміші товариші, до вас, на котрих лежить великий обовязок просвіщати своїх заможорочених і темних братів — звертаю ся.

Безпомічний як дитина, як тріска на морі чуєть ся робітник серед гамору й шуму великого міста. Чужий і ворожий собі суспільности він продає свою працю, ій він мусить платити податок крові, і навіть його думка — як мухи павутинем — спутана тими ідеями й поглядами, які прищеплює йому буржуазна суспільність, аби тим певніше тримати його в своїй неволі.

Есім — театром, школою, пресою, законами, штучкою — лаже вона і насилує його вільну думку, виховуючи в нім натуру раба.

Ще маленьким хлопцем іде він до церкви. Там він бачить, як старші люди, яких він звик поважати, з покорю схилиють свої чола перед образами і сі страхом у голоді оповідають про загробне жите, про гріх і кару та про суворого, мстивого Бога. І мимоволі — вже змалку навчаєть ся він схилити голову і згинати коліна перед незнаюмою силою і свято вірити в усе те, що говорить чоловік в довгій сутані і голених чи неголених вусах. Нераз під тугарем праці — виривають ся йому слова прокляття на тих, хто засудив одних працювати без кінця, других — розкошувати, але тоді йому кажуть, що так вже встановлено богом, тим богом, котрого ще змалку він звик поважати і побожно перед ним спускає чело. А коли його рука — в безсиленній розпущі — стискаєть ся в кулак, аби помстити ся на своїх визискувачах — йому кажуть, що се гріх, що не в бунті, лише в покорі є його ратунок. Підступом, обдулою, брехнею старають ся пануючі тримати робітника і його думку в безпросвітній темноті. А вивести її з тої темноти зуміє лише

вільна, незалежна, робітнича преса!

Лише вона розірве те павутиня, яким омотує розум робітника церква.

Ледви виходить він з стану дитинства — мусить іти до війска. Випростований як дріт стоїть він перед своїм начальством і страх, худобячий страх переймає цілу його істоту. Як добре тресований лев, що міг би на шматки розшарпати свого приборкувача, — так він скаче і виробляє різні штуки на розказ свого начальства. Морд, звичайний морд, часом на своїх власних братах — ось які штуки вчить ся він там виробляти, ось діячого впливають йому той худобячий страх, аби на осліп ішов там, де йому скажуть.

І сей туман і се заморочене — так само і церкви — потрафить розвіяти лише

вільна, незалежна, робітнича преса!

Лише вона потрафить розвіяти сей туман і зробити з худоби — чоловіка, що є свідомий своїх прав і своїх обовязків до своїх братів.

Нераз в великих містах маси робітничі підносять голови для боротьби проти своїх визискувачів. Нераз в їх головах зароджуєть ся сміла думка про новий лад, про лад, де не буде ні бідних, ні богатих — повний нових думок кидаєть ся робітник до освіти, до газет. А в них він знаходить поученя, що приватна власність є законом природи, а мрії про новий лад — байка і дурниця. В них він знаходить поученя, що одиноком ліком на біду і нещастя — є не революція і боротьба, лише — добротинність. Так як учив Христос! І робітнич, котрого вчено ціле жите, що боротьба в гріх — звертаєть ся до сеї добротинности і ради жебраків збільшують ся з кожним днем.

Так буржуазна преса і наука кув нові ланцюхи на вільну, людську думку, згущує той туман, в котрім задихаєть ся кволий робітничий розум. І ніщо не є в стані розірвати ці ланцюхи і розсіяти сей туман, як лише

вільна, незалежна, робітнича преса!

Бувають хвилі, коли робітник хоч на пару годин може відпочити від своєї клятої праці і віддати ся розривці, але й тут буржуазний св'ятло подбав про те, щоб струтти йому навіть сі хвилі пригнотити, щоб не дати йому і години застановити ся і подумати над своєю долею: шинки, доми розпущі, трактирні чигають на нього і ледви розбужена вільна думка — тоне в горівці, пиві, розпущі.

Що може охоронити робітника від сеї зарази, дати йому змогу корисно і мудро провести вільні від праці хвилі і подумати над своєю бідою та над тим, як з неї вийти? Передусім

вільна, незалежна, робітнича преса!

Бувають хвилі, коли й робітник чуєть ся горожанином, коли його кличуть до виборчої

урни, коли його питають о голос. Тоді з усіх сторін злітають до нього ті, що ніколи ним не журили ся, аби перемагати його на свою сторону. Різні пройдисвіти і дармоїди плетуть йому про спільні інтереси, що лучать його з його працодавцем, згущують і без того густий туман, в котрім безсиленно б'єть ся робітнича думка.

А показати йому — де лежать його правдиві інтереси, до чого він має стремити в політичному житю, з ким тримати, а проти кого бороти ся, може лише

вільна, незалежна, робітнича преса!

Часто, навчені тяжким досвідом гуртують ся робітники в союзи, аби тим легше бороти ся з капіталом. Але й тут чигають їх непомікані ошкуні: вони приходять і кажуть, що тільки християнські союзи є щось варті, то гальбою є католицьки лучити ся в один союз з жидом — і тим розбивають велику силу робітничої солідарности, працюючи на користь їх експлуататорів.

Сі духовні пута, що не дають робітничови зобачити в робітничих іншої віри й мови свого брата — може розірвати лише

вільна, незалежна, робітнича преса!

Як муха в павутиню безсило тріпочеьт ся думка робітника в тих поглядах, що ій прищеплює що дня буржуазна преса, церква, на ука, політика. Колись Турки забирали в не волю християнських хлопчиків, виховували з них вірних слуг Магомета, що ненавиділи і мордували християн ще гірше як самі Турки. Вони називали ся яничарами. Таких самих яничарів, зрадників своєї класі, виховує буржуазна суспільність в несвідомих робітниках. Зарадити тому може лише

ВІЛЬНЕ СЛОВО!

До вас, свідомі робітники, на котрих лежить великий обовязок виховувати своїх темних товаришів, я звертаю ся: коли вам залежить на тім, аби врятувати масу робітничу з пут буржуазної думки і коли вам залежить на тім, щоб зробити з ваших темних братів міцних борців за робітничу справу, котрі знають чого їм треба і до чого вони йдуть —

Ширіть робітничу пресу!

Правда, в нас тепер не багато сеї преси. Але є бодай деякі виданя, брошури, котрі мусить мати у себе кожний робітник. А в будучім — се є обовязком українського робітництва — створити свою власну робітничу пресу.

Без сеї зброї — робітничий рух є нічим. Без сеї зброї ради яничарів робочого люду будуть збільшувати ся що дня.

Без сеї зброї — не скоро ще засвітить для темної робочої маси зоря нового, яснійшого життя!

Дм. Донцов.
"Р. К."

Син і Внук Шарлятана і Конокрада Найбогатшими Людями в Сьвітї. *)
(Докінчене)

Викрити махерств "Стандард Ойла Ко." про роблені пресою і судовими властями, розумієть ся не розбудили симпатії до Рокефелера, котрий не хотів підкорюватися ся ані природним, ні людським законам. Але разом з Рокефелером, за сі брудні і огидні "здекали", не менше заслугують на суд і ті всі підозрілі законодавці, котрі зажда жаждоби наживи, своїми неясно означеними законними постановами допускали до тих злочинних махерств, як також підкупні представителі юстиції, котрі через десятки літ приглядали ся тим махерствам крізь пальці. Нема сумніву, що Рокефелер зробив американському народови одну значну прислугу, іменно тим, що отворив йому очі і показав на яких слабих основах операє ся законодавство Злучених Держав.

Дж. Д. Рокефелер був в 20. році життя заможним чоловіком, в 30 — богатим, в 40 — міліонером, в 50 — мільярдером, а відтак маєток його став так великим, що здаєть ся ніхто, а навіть і він сам не міг його точно оцінити.

*) Автор сеї статі зробив в першій її розділі друкованим в попереднім числі Р. Н. немилу ошибку, котрої через недогляд не скоректовано, говорячи про те, що Дж. Д. Рокефелер помер вже передминувшого року. Того року умерла жена Джана Рокефелера, а не він сам. — Ред.

Доходи його колисьали; їх числить ся найменше по кільканайцять тисяч доларів на годину. Жолудкові терпіню, викликані надмірним нервним напруженем, побавили його зовсім волоса на голові, зробили його інвалідом на ціле жите та заставили в 55 році життя відказати ся від завідуваня "Стандард Ойла Компанією" і від многих директорських місць по всяких промислових і торговельних підприємствах. Від того часу він займаєть ся лише найважнішими справами та посвятив себе сімейному житю і піддержаню власного жита.

Його пристрастным бажанем є — бути богатим і жити як найдовше. І треба сказати, що не багато пацієнтів сповняє лікарські приписи так точно, як Рокефелер.

Чоловік в його віці, числячий поверх 77 літ, представляючий собою ходячу мумію, повинен мати жельзний організм, щоби могли так довго і енергічно змагати ся зі смертю.

Сімейне жите Дж. Д. Рокефелера, як кажуть, просте, і розумієть ся, щасливе. Він оженив ся з дочкою заможного кльвейандського купця, Лорую Спельман, котра, так як і її чоловік, вела дуже замкнений спосіб життя і в господарці строго перестерігала ошадність. У них було три дочки і один син, Джон Девісон Рокефелер молодший (джоніор), котрому іменно, батько вже передав руководство над своїми торговельними справами. Нині св'яті говорить про Дж. Д. Рокефелера молодшого, сина "нафтяного короля", а внука шарлятана і конокрада.

Щож зробив Рокефелер з усіми тими мільонами натягненими з крові і поту робочого люду? Перше всего, він заставив гроші робити нові гроші; відтак певну частину свого великанського маєтку і доходу він призначив на "добродійні цілі", церкви, шпиталі, висші школи і т. п. В Нью Йорку, на Бродвей, від ч. 26, є спеціальне бюро, так зване "чарітї бюро", завідуєчє роздачею фондів на ті "добрі цілі".

І так оба Джони Д. Рокефелери, батько і син славеть ся "добродійми", після суми їхніх жельств, найбільшими "філантропами" у сьвітї. І самі вони про себе говорять, що "служать добру і цивілізації Злуч. Держав і їхнього населеня, розповсюдують знанє, за помагають терпіню народа та облегчують його, і піддержують науку у всіх її галузях." Їхні близькі приятелі навіть говорять, що "Рокефелер фондейшн" має за задачу помагати не лише самим Злуч. Державам, але цілому сьвітови і то на всі часи.

Всі тоті похваляні списані на адресу Рокефелерів можуть зеднати для них симпатії — такі же самих злодів, як они, або дурнів. Якої они не "відкуплювали ся" всякими "жертвами на добродійні цілі", то они ніколи не переконають робочого люду, що они не є найстрашнішими промисловими і торговельними бандитами, руки котрих вже стільки разів були плямлені робітничою кровю, а торговельні їхні розбої трівожили і трівожили населенє Злуч. Держав. Згадати-б лишє недавні, дуже часті масові убійства робітничі рокефелерівськими наємними бандитами, в часі страйків в Рокефелерових посілостях: убивано безборонних робітників, їхніх жінок і діточок, лалено в будинках, мордовано при помочи скритих підступств. І ніхто хіба не повірить рокефелерівським цінничним заявам, що він хоче "облегчити терпінє народа".

Рокефелери так "дбали" про своїх робітників, що часті і страшні масові розстрілюваня робітників на рокефелерівських посілостях викликали обуренє серед усього населеня і правительство було приневолєне поручити комісії для розслідуєня відносин в промислі під проводом П. Волша, розслідувати обставини, серед яких там робітники працюють. Завдяки чесноті і добрій волі самого Ф. П. Волша, вдало ся витягнути на денне світло такі факти про відносини, які панують на Рокефелерових посілостях, що просто видають ся неімовірними. На жалє, вся робота тої комісії скінчила ся на видрукованні справозданя; правительствє оказало ся безсиленно супроти всемогучьго Рокефелерів і они собі без страху продовжають дальше свої злочинні розбої і дальше з гроша ограбленого з народа кидають "жертви на добродійні цілі".

Колиж то вже прийде той час, коли люди стануть чеснішими і благороднішими, та не будуть злочинців величати "добродійми людства", беручи від них окуп за їхні злочини в виді "жертв на добродійні цілі", і коли то вже люди перестануть величати і апотеозувати зв'яврьські злочини, а піднімуть високо потоптані і забуті ідеали справжньої гуманности!...

M. L.

Нондий наш свідомий робітник повинен старати ся, щоби його товариші, з котрими він денебудь стикає ся, передплачували і читали **"РОБОЧИЙ НАРОД"**!

Пролетар --

В буквальному перекладі "буржуа" знаєсь, се не тип наївний, не буржуї, нас мало розповсюджені в Америці.

Французський "великий і славічний гордити ся" класом, котра прудила чоловіка відеще передтим його "буржу" борбу з жидом і прозвано "буржуа Борба скінчила ся права чоловіка працювати". Деж ті пресою сама собою жуває? А она п'єржа, внутрішні і підприємства, жиди чоловік сам ожаднеї вартости, значенє масток, я...

В наших часах від чоловіка. Зату закон тяжше чоловіка. Хеси хто слово, нехай заглянь, в котрих панує вломом карають п'єржа каторжної робітництва, хіба в деякіх — по кілька літ те хто кого побив. Ф...

котрих краях карають крадіж дірничі в в'язниці, підчас, ксто карають дуже карають. Словом важніша є для на людини. А сьвітній державі?...

заслугувало на ув'язнення російський письменник і без трішки проміжками мікого поважання, ну тепер треба нажити ся скільки можна числити на з Се було написано з назде, ти оно до видає, да не тільки ронних людей, але можна інакше ставте, що його не чкає як його знаком краху, то хоч він таки не обійдеьт ся закурив ся. Треб в своїй владі, щоби недостаточна, з нуничів рокефелерівськими бідні дати все другим і убого, як се робив стой — хто мріє пр...

Кіл

Значенє англійсь "трос" є — довгі віре і мн-ж маємо що до діла з "тросом" сказати-б "ко віря", яким зовсім жите довіряти.

Маємо також ктрі, хоч і не зуть стами", але так ся стисті хитримі спосступами зеднують в кого їм треба монополє на веденресів чи то в місті ції, чи в цілій держограничений, але час, котрий они зуть, як лише мовля з робітника шкуру да.

Для приміру я деякі факти: Ко "Телефон" мала телефоні на цілу прїтїбу. Телефоні не був тоді такий уживаючи телефоні міг тоді мати добці. Ціна за ужину замість того, ти ніша, була з від теперішної, копісля того, як прзакупила телефонтедьство має над

босальні; їх числять ся канайцять тисяч доларів щорічної терпіння, викликаючи напружене, побавляючи на голові, зробили його інше та заставили в 55 році від завідування "Стандард" від багатьох директорських омислових і торговельних від того часу він зняв ся з усіма справами та посвятив життя і піддержанню вла-

ним балансом в — бути бойовише. І треба сказати, ентів сповняє лікарські, як Рокефелер.

Від, числячий поверх 77 ній собою ходячу мумію, по ний організм, щоби могли но змачати ся зі смертю. Д-р Д. Рокефелера, як казують ся, щасливе. Він о-во заможного кльвельандско Спелман, котра, так як і її е замінений спосіб життя і то перестерігала оцадність чки і один син, Джон Дейві лодший (джуніор), котро-ро вже передав руководство еальними справами. Нині р Д-р Д. Рокефелера молод-яндого короля", а в нуча ша ада-

Рокефелер з усіма тими міліо н з крові і поту робочого его, він заставив гроші ро-відтак певну частину свого етку і дохідів він призна-ні цілі", церкви, шпиталі, п. В Нью Йорку, на Бродвей, яльне бюро, так зване "ча-дуюче роздачею фондів на

и Д. Рокефелери, батько і добродіями", після суми їх льшними "філіантропами" они про себе говорять, що цивілізації Злуч. Держав і розповсюдують знане, за о народа та облегчуют йо-науку у всіх її галузях." телі навіть говорять, що дейшів" має за задачу по-амим Злуч. Державам, але то на всі часи.

и сплані на адресу Рокефе нати для них симпатії — ад-дів, як они, або дурнів, купували ся" всякими родійні цілі", то они ніко-в робочого люду, що они не ми промисловими і торгове и, руки котрих вже стільки тені робітничю кровю, а розобі тривожили і триво-гуч. Держав — Згадаєт-б ли часті масові убиства робіт-вськими наємними бандіта ів в Рокефелерових посідо-боронних робітників, їхніх залено в будинках, мордова ритих шідетств. І ніхто рокефелерівським цинічним оне "облегчити терпінне на-

"дбали" про своїх робіт-страшні масові розстрілю-в на рокефелерівських по-ли обурене серед усього на-вство було приневолене по-тя розслідування відносин в родом П. Волша, розслідути яких там робітники працю-вності і добрій волі самого до ся витягнути на денне ли про відносини, які пану-рових посідоств, що про-імовірними. На жал, вся еркінчила ся на видрукова-правительством оказало ся и всемогучих Рокефелерів аду продовжають даліше бої і даліше з гроша огра-кидають "жертви на добро

рїде той час, коли люди ми і благороднішими, та дів величати "добродіями від них окуп за їхні злочи на добродійні цілі", і коли стають ведичати і апотеоз-люччя, а піднімуть високо ідеали справжнього гуман-

М. Л.

свідомий робітник ся, щоби його товариші, з будь стикає ся, передпла-али і читали РОБОЧИЙ НАРОД!"

Пролетар -- Буржуа -- Інтелігент

II. БУРЖУА.

В буквальному переводі з французького, сло во "буржуа" значить — міщанин; розумі-єсь, се не тип нашого міщанина. Наш міща нин, не буржуа, і само понятя того слова у нас мало розповсюдене.

Французький "буржуа" має в своїй вітчи ні велику і славу минувшину і він має де-чимо гордити ся: він, іменно, був тою третьою ацією, котра при кінці 18. столітя осво-бодила чоловіка від гнету вікових пересудів; ще передтим його предки вели в своїх "бур гах" борбу з хижим лицарством, через що їх і прозвано "буржуа", себ то — горожанин. Борба скінчила ся побідою тої третьої ації, права чоловіка проголошено — але що з то-го?... Деж ті права? Що значить людська особа сама собою в країні, де нині панує бур жуазія? А она панує всюди, де лише істнує біржа, внутрішні і зовнішні пожитки, фабри ки і підприємства, себ-то — всюди, і то всю ді чоловік сам собою не представляє майже жадної вартости, але надає йому якнебудь значіне маєток, який він має, капітал.

В наших часах всякий предмет дорожшій від чоловіка. За зіпсуте якогобудь предме-ту закон тяжше карає, чим за ушкодження чо-ловіка. Если хто не хоче собою вірити на слово, нехай загляне в карні кодекси тих кра-їв, в котрих панує буржуазія. За крадіж з вломом карають по кількіа і кільканайцять літ ваторжної роботи, а за побите — кількіа місяців, хіба в деяких, виняткових випадках — по кількіа літ тюрми — і се ще залежить хто кого побив. Фальшівник монети в де-котрих краях карають так, як убійників. За крадіж дрібниці в Америці карають на літа в'язниці, підчас, коли за убиство людини ча-сто карають дуже легкою, а то й зовсім не карають. Словом, шкода зроблена маєтко-ви важливіша є для закону, чим шкода зробле на на людині. А суспільна опінія в буржуаз-ній державі?... "Передсім, хоть щонебудь заслугувало на увагу, крім гроша, — пише російський письменник Достоевський — так що чоловік і без грошей, але з другими добри ми прикметами міг надіяти ся хоч якого-та-кого поважання, ну, а тепер — не те, ні... Тепер треба накопичити грошенят і постара-ти ся скільки можна богати річий, тоді й мо-жна числити на яке-небудь поважане" — Се було написано поверх п'ятдесять літ тому назад, лиш оно до наших часів є зовсім пра-вдиве. Та не тільки на поважане від посторо-нних людей, але навіть на своє власне не можна інакше числити. Коли хто думає про те, що його не стати на місце мешкане, та-ке як його знакоми мають, або одіжу трохи крапцу, то хоч він і як розважати ме, то все таки не обійдеться ся без того, щоб він тим, не зажурих ся. Треба мати щось то героїчного в своїй вдачі, щоби без журби погодити ся з недовстачами, з нуждою.

"Героїчна бідність" нині не в моді. Від-дати все другим і з наміром жити просто і убого, як се робив Руссо і хотів зробити Тол-стой — хто мріє про таке в теперішнім часі?

Кілька Слів про Трости.

Значіне англійського слова "трост" є — довіряти або до-віре і ми-ж маємо ту в Амери ці до діла з "тростами", або так оказати-б "компаніями до віра", яким зовсім не нале-жить довіряти.

Маємо також компані, ко-трі, хоч і не зуть себе "тро-стами", але так само як і тро-сти хитрими способами і під-ступами еднувають собі довіре в кого їм треба і захвачують монополі на ведене своїх інте-ресів чи то в місті, чи в провін-ції, чи в цілій державі, хоч на-ограничений, але всеж довгий час, котрий они використовую-ють, як лише можна і дуплять з робітничю шкіру без милосер-дя.

Для приміру я хочу навести деякі факти: Компанія "Бел-Телефон" мала монополі на те-лефони на цілу провінцію Ма-нітобо. Телефонічний систем не був тоді такий досконалий; уживаючи телефону, ніхто не міг тоді мати доброї сатисфак-ції. Ціна за уживане телефо-ну замість того, щоб мала бу-ти низька, була значно вища від теперішної, котру заведено після того, як провінція сама закупила телефони і прави-тельство має над всім догляд.

Нема мови про те, що прави-тельство могло-би в сім напра-ві поробити куди більші ще улішени; та про се не стану даліше розводити ся.

Натомість наведу інший, ле-кший до зрозуміння примір, з котрим тисячки робітників є або бодай повинні бути озна-комлені. Мійська Рада в Він-ніпегу мала дуже богато непо-розумін з місцевою електрич-ною компанією через електри-чне освітлене. Судились ро-ками: були справи, які треба було тягнути аж до найвисшо-го британського суду "Пріві-Ковнеїл" в Лондоні; а се ко-штувало сотки тисяч доларів. Врешті прийшли наші радні до голови по розум і сказали собі, що треба заложити свою мійську електровню. Як зага-дали, так і зробили, а вислід із-сього є такий, що ми нині пла-тимо за електрику по 3 цнт. за "кіловат авр" (розміру годи-ну), підчас коли ми платили за ну перед сим поверх 20 ц. На збудоване своєї електров-ні і електричних проводів мі-сто позичило 19 мільонів до-ларів; нині, не зважаючи на ни-зьку ціну, за яку маємо елек-трику, місто виплачує довг і процент від позичених грошей

А предінь, кажуть, що то "героїчне убоже-ство", се найпевніша дорога до людської до-сконалости: "если хочеш бути совершен-ним, роздай майно своє і іди за мною." По-клик той давно вже прозвучав, але і дотепер не вдало ся найти другої рецепти для тих, що шукають "духової досконалости".

Вернім однак до буржуа. Достоевський малоє сучасного йому буржуа аніми, із жов-чі красками. В осуді тогр дивного письмен-ника, що писав своєю питомою, так сказатиб логікою серця, чуже ся справедливість, ба-чить ся зерно правди. "За якийнебудь шаль з тисячу п'ятсот франків він (буржуа) злу-пить дванайцять тисяч, і то еще так, що ку-пуюча дама буде зовсім вдовошена. Але, без огляду на те, буржуї пристрастно любить благородність... Без якої він і спати спокій-но не може. А що він взяв дванайцять ти-сяч франків замість тисячі п'ятсот — так се престо його обовязок... Красти — гідко, лізло, за се шлють на галери! Буржуї все-ке може простити, але не простить крадіжк, хоч-би ви і ваші діти умирали з голоду. Але коли ви вкрали так як він, тоді вам все про-цає ся: ви, розуміє ся, бажаєте "фейр фор-чюн" і накопичити богато річий, себ-то слов-нити довг природи і людства. Ось чому-то в кодексі зовсім ясно означені параграфи крадіжк із винятковими цілми, себ-то іза яког-о небудь кусня хліба, і крадіж з високого "до-бродіства". Та друга крадіж як найкра-ще забезпечена, дозволена і незвичайно гар-но організована."

Іноді в житю держави случают ся потре-саючи переини; неподвижним основам гро-вить небезпека. Річи і гроші переходять з одних рук в другі, легко заграчуют ся і ча-сом стають небезпечними для своїх влассти-лів. В такі часи вміають робити "фортуну" і громадити річи перестав бути доброді-ством і жреці Ваала стають стилдівими і за-кривають ся фіговим листем. Так було у Франції при кінці вісімнадцятого столітя, так було і в Росії в часі вивольного руху; хто тоді не старав ся приблизити ся до проле-таріяту, показати ся бідним, простим і доб-рим!

Як то нараз почали тоді цінити "наш вели-кий пролетаріят", як чотали ся перед ним і як мало значія приписували вони гро-шам!

— Я також пролетар! — говорив не один "поважний чоловік", — у мене нема дохідів крім тих, що заробляю на житє; остану без роботи і — буду таким самим нужденним безробітним, як котрийнебудь з фабричних робітників.

Лиш заробляв він по 10.000 доларів на рік.

Чи заприрмили ви, що діти не люблять грати ся забавою в богачів, — она скучна! мало несподіванок, пригдо, зворушене, брак справжнього труду!

Коли-б не з'їдаюча журба о кусень хліба, коли-б належито розпроділене проміж усіх працю, так, щоб всякий шукаючий за нью, міг її дістати і користати з її плодів, — хто проміняв-би житє свободного, трудячого ся чоловіка за погане, ледарське житє буржуа?

(Докінчене в слід. числі).

дає його багатий конкурент, а если продає за таку саму ціну, то менше заробляє, що най-частійше веде його до банкроц-тва. Таке банкруцтво помагає багатшому склепареві, або бизнесменови еще більше; він успішнійше конкурує з други-ми і доводить їх до банкроц-тва, аж врешті остаєт ся па-лом ситуації: Він, підносить тоді ціну на свої товари, поза-як не боїт ся, що хтось инь-ший знизить їх; він тоді не хо-че за малий прихід клопотати-ся, а ми мусимо платити ди-ятовані ним ціни.

Малі і біднійші скелепарі, а-бо бизнесмени звичайно му-сять вдоволяти ся невелички-ми доходами, коли не хотять іти до шуфлі. Нема сумніву, що они також дерля-б шкіру в купуючих, коли-б не мали конкурентів під боком. Але наведені примір даєт ся від нешти більше до тих бизнесме-нів, що орудуєт десятками а-бо сотками тисяч, а то й мільо-нами доларів в своїх інтересах таких напр. як "Годсон Бей Ко.", "Гтон Ко." і инші. А що сказати про конкуренцію фа-брикантів, корабельних компа-ній або залізничик? Чи залі-знична компанія "Сі-Пі-Ар" не привела конкуренцію до же-братства компаній "Гренд Тронк" і "Сі-Ен-Ар" так, що держава мусить тепер рік-річ-но давати тим компаніям міль-они доларів замогую. Розу-мієт ся, що ту грають свою ролю також політика, графтер-тство і т. п.

До чого те все веде? Звісна річ, коли робітники не на-щупуть на уряд, а він сам нічо-го не зробить, щоб залобити такому ходои справ, то увесь капітал опинить ся в руках кі-лькох одиниць, котрі маючи цілковиту контролю над ним, піднесуть ціни на всяких про-дуктах, а платню для робітни-ків не підвисять або й мо-жуть її знизити і що тоді робіт-никам прийде ся робити?... Чи не поведе се до заворушене, проливу крові? А чи ви свідомі робітники сего бажаєте?

Ні! і еще раз ні! Перше все го тому, що того рода проби ра-тунку не довели до нічого, по-заяк несвідоме робітництво не змогло взяти у свої руки контролі над продукцією і у-прави державою, хоч-би оно й дбало ся до них коштом своєї крові; до того робітництво му-сить бути свідоме, підготовле-не. Тому нам треба освідом-ляти ся; треба нам організува-ти ся, вступати до соціал-демо-кратичної партії; треба посте-пенно, але витривало і вперто завойовувати всякі уряди ви-биранием до них своїх заступ-ників, щоб виборювали для нас всякі полекші, які змі-цнять нас в борбі проти нашог-о ворога і так остаточно дійде-мо певно до своєї цілі. А ціл-наша — соціалізм.

В. Н. Колісник.

ДАМ 25 ДОЛ. НАГОРОДИ ТОМУ, ХТО ПРИТРИМАЄ ЗЛО-ДІЯ.

Мас він зватися Іван Кульчи-цький, прихав з Канаді. Низь-кий ростом, 5 стіп — шатин, сині очі. На руці має вшитю-вану котвицю. Літ около 40.

Rr. W. Siemionowicz, 4105 Avers Ave., Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ

"РОБІТНИК"

тижневу українську соціалі-стичну часопис. Орган У. Ф. С. П. в Злуч. Державах. Річна передплата з Злуч. Державах \$1.50 В Канаді і за границею 1.75

Адреса: "ROBITNYK" 2335 W. 11th St. Cor. Literary Rd., Cleveland, Ohio, U. S. A.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ.

Абсолютна незалежність оди-ниці.

Ми сьогодні домагаємо ся того, що наші батьки ко-лись писали: Они своїх ба-жань не сповнили, а ми хоч-до тих бажань зближаємось, однак ще їх не досягнули. Ми домагаємо ся незалежности не лише одної провінції або наро-дности, але ми домагаємось чо-гось далеко гарнійшого — а-бо абсолютної незалежности о-диниці. Се є, що ми хочемо. Я хочу так, що я, яко оден з дітій природи, міг стояти на рівні з рештою єї дітій; щоби я міг сказати, що се мій воз-дух, мов сонячне світло, моя земля і що я маю право жити, надіятися, банати, працювати і тішитись овочами тої праці та само, як котра будь одини-ця або держава на кулі земсь-кої.

Через непослух ми врату-вали ся.

Я вам скажу, що в людині є щось надзвичайного що не все-гда она буде повинувати ся. І так, коли ми були так робі-ли, як нам королі казали робити, тому п'ять сот літ назад, то ми були би всі невільниками тепер. Як-би ми були так робі-ли, як нам поли наказували ми всі були-б тепер бідотами. Як би були так робили, як нам лікарі казали, то ми всі були би мертвими тепер. Ми врату-вали ся лише через наш непос-лух. Ми вратували ся через та надзвичайну річ, що зветь ся незалежність і я би хотів ба-чити більше її з кожним днем а дітій хотів-би бачити так ви-хованими, щоб они мали її, ту незалежність. Се є моя нау-ка.

Тиранство над знанем.

(Заборона думаня)

Нема нічого гіршого від ти-ранства над знанем. Заложити кайдани на людину є нічо в порівнаню з заборною єму думати. Жаден бог не заслу-гує на молитву, або поважане

людини і не має права на них коли не дасть і найгіршому з його дітій всякого права, яке то дитя собі приписує.

Виснауйте що думаєте.

Я не вірю, що можна зроби-ти мушин і женцин віджати ми і славами, коли ви будете їх казати, що є деякі понятя про якісь предмети, яких они ніколи не повинні висказува-ти; що їх сусіди богато будуть о них думати, коли они будуть мовчати і що понад всіми є Бог, котрий ненавидить того, хто чесно висказує в що ві-рити. З моєї сторони я вірю, що люди будуть більше чесні в бизнесі, політиці, визначній ші в штучі — і у всемо, що є добре і шляхотне, занесе і гарне, коли-б їх учили від ко-лиски аж до смерти висказу-ти свою правдиву гадку.

З "Інгерсоля" — Пер. Д. М.

ПОШУКУЮ

свого брата, Василя Яшана з села Серафимці, пов Городен-ка, Галичина. Довший час пе-ребував у Ферні, В. К. Хто би о нім знав, або він сам, хай зголосить ся на адресу:

Iwan Yashan R. R. No. 1. Welland, Ont.

ПОШУКУЮ

краяна, Михайла Орищука, в дуже важній справі. Походить з села Люча, почта Яблонів, пов. Печеняжин, Галичина. Хто би о нім знав або він сам, хай зголосить ся на понизшу адресу.

Пошукую у важній справі Івана Гоаяна, з села Залуче, пов. Снятин, Галичина. Пере-бував в 1915 в Белву, Алга. Моя одреса:

Pete Bohonosluk 405 E. Granite St. Butte, Mont., U. S. A.

ЗО ДОЛЯРОВА ВАРТІСТЬ ЗА \$7.95.

Се все, що Ви заплатите \$7.95 за 7 гарних дарунків. Починаю, що про-даю так дешево є: я отворив новий відділ біжутерії і пролаю по гурто-вий ціні впрст до коштумерів.

Отже ви дістанете:

Тоалетовий сет, складаєт ся з бі-лої шітки, з грубого вишолофованог-о скла лустро, ручне удокороване по-золочена рука і 7 шалений справ-лених грєбнів з таким самим цвітнім стім удокорованем як на образку. Вартість \$7.00

Жіночий грєбніть, такий як на о-бразку 3 1/2 x 6 цалів, вислужений 43 брилянтними промінними камі-нями. Звичайна ціна \$3.50

Хрестик і ланцюжок, як ілюстра-ція з 12 великими промінними камі-нями. Платить ся по сторж \$2.50

Сейферт Рейзор з заосмогрем но-жів екстра, зроблені з найліпшої ста-лі. Містять ся в скіраній коробці. Ціна \$1.50

Позолочуване фонтанове перо з найновішими полішешнями. Ручне викінчене і богати десені. Ціна \$1.50

Шпилька до краватки, як на обра-зку, позолочувана вислужена гарни-ми білими і кольорованими камі-нями. Вірю, що колиб Ви заплатили за ту шпильку \$4.50 то не малиб причи-ни жалувати.

Мужеський мідіонерського стило перстень вислужуваний камінями пре-чудно промінними брилянтами. Коли можете його купити в будь якій сто-рі за менше як \$2.50 а Вам його по-дарую.

Гарний годинник. Щоб оцінити во-го треба побачити. Жаден образок не представить його дійсної вартости. Звісна Шведська машина, ларом лан-цюжок. Гарантований на 20 літ. Не є цирою золотий, але виглядає як раз-так. Коли забувати рішкіше, не пла-тїть за нього. Вислает ся в гарній пласовій скринці. Вартість около \$8.50.

НЕ ЧЕКАЙТЕ як усі розпродаєт ся, але витїть се оголошенц і перешлїть лише \$7.95 а я вишло сейчас 7 гарних річий вартости около \$30.00 до Вашої почти

Бас, а зверну Вам к'ждий Ваш цент. Купїть на почті моїм ордер на \$7.95 і зашлїть нині.

Адресуйте:

A. P. OWENS, DEPT. 12 JEWELRY 190 Quincy St., Brooklyn, N.Y.

З ПАРТИЙНОГО РУКУ.

Річне справоздане відділу У. С. Д. П. з Вінніпегу.

Річні збори вінніпегського відділу відбулись дня 2. січня 1917 р. Секретарював т. С. Василіна, а председателем був т. М. Попович.

Тов. М. Попович завізав до справозданя всіх урядників, котрі здавали справоздане за час свого урядованя.

Секретар тов. С. Василіна здав своє фінансове справоздане на як слідує:

Table with financial data: Приходу за 1916 р. було: Перенесено з р. 1915... \$9.88, З вкладок... \$81.85, Добровільних датків... 24.30, З віч і забав... 176.00, На виборчий Фонд... 9.00.

Table with financial data: Різкоду за 1916 р. було: Партийні стемплі... 40.00, Рент... 147.55, Опал... 9.00, Друк... 13.93, Світло... 7.93, Розхід на 1-ма... 39.65, Довг... 10.00, Довг... 6.75, На виборчий Фонд... 9.00.

Table with financial data: Різкоду за 1916 р. було: В касі остає на р. 1917 \$17.22, Відділ устроїв за 1916 рік 11 пропагандових мітінгів і два вечери.

Table with financial data: Дійсних членів є тепер 37. Бібліотекар заявив, що в бібліотеці є 244 книжки. До бібліотеки виллинуло з оплат книжок... \$1.85, Добровільних датків на бібліотеку... \$1.00.

Table with financial data: По справозданях старого уряду приступлено до вибору нового, до котрого увійшли слідує Товариші: Т. М. Князевич, організатор Л. Никоряк, протоколярний секретар; Т. Кульчицький, фінансовий секретар; М. Кубусевичина, бібліотекар.

Table with financial data: В. Н. Колісник і Яловега, делегати до Ц. К. До Контрольної Комісії: Т. А. Хома, В. Колісник і Я. Товмачек. Т. Яловега, кольтортер. З щирим привітом, Л. Никоряк, сепр.

Table with financial data: Ферні, Б. К.

РІЧНЕ СПРАВОЗДАНЕ Відділу У.С.Д.П. в Ферні, Б. К.

Дня 31-го грудня, 1916, відбули ся загальні річні збори нашого відділу, за рік 1916, де здано звіт з его діяльності і вибрано новий заряд на рік 1917-тій.

Звіт представляє ся так: Адміністраційних засідань було 12, надзвичайних 5, про пагандових віч 8, дебат 5, і 4 відчити.

Членів було вписаних до відділу 44. З них 11 виїхало, 2 залегли в кладкам, а 31 точно виповняють свої партийні обовязки.

Фінансове справоздане представляє ся як слідує: Приходу було \$86.95 розходу \$71.10, отже готівки на рік 1917 остаєся в касі 15.85. Бібліотека відділу числяла 96 книжок, а з них 9 затрачено.

Часосис побирає відділ слідує: — Роб. Нар., Роб. Слово, Робітник, "Апшіл ту Рівн", Вестерн Кларіон, як також богаго інших часосисий українських видаваних в різних на-прямках політичних і релігійних можна знайти в відділі кожного дня.

До заряду на рік 1917, увійшли слідує товариші: Г. Лакуста і І. Маркевич — організатори, В. Рішкінда, сепр. фінанс. П. Максар, сепр. прот. В. Теленко, касієр. В. Несторук, бібліотекар. П. Литвін і А. Бобожкий, — контролери.

Треба згадати, що при відділі існує Пров. Драм. Товариство ім. В. Винниченка, в яким є поперх 25 членів. Се Товариство за час свого короткого існуваня (бо лише від 1-го марта 1916 р. його заложено) відіграло вже яких 6 до 8 маленських штук, а на будуче стараєть ся брати більші штуки.

Приходи уживаєть ся на ріжні потреби для товариства, як також на інші пози точні цілі позамісцеві.

Від 1-го січня с. р. товариші згодили тов. Н. Пунака, що би учив англійської мови як також нотного співу. До сего часу учачає до школи яких 20—22 учеників, а надія є на більше.

Тому звертаєть ся увагу місцевим Українцям, що коли наші товариші дали почин до такого дія, щоб они горнулися разом з ними і спільними силами собі набирали більше знаня не лише в своїй рідній, але також і в англійській мові без якої нам в сім краю обійти ся дуже трудно.

Н. Ткачун, сепр.

Пресовий Фонд "Р. Н."

На пресовий фонд "Р. Н." жертвували слідуєчі тт.

Ванава, Саск. — Ів. Угрин . . . 2 дол.

Мішел, Б. Н. — Дня 14. с. м. на забаві в т. М. Данилюка зложили на завіт т. І. Турика слідуєчі товариші на прес. фонд "Р. Н.":

По 1 доларови: — Г. Фербеї, П. Василюшин, Ш. Гуцуляк, В. Данилюк, Ф. Михайлюк, М. Андрійців, Ф. Бляха, В. Ковпуняк, В. Андрійчук, М. Федорук, М. Мошук і Ф. Андрійчук;

По 50 центів: — М. Данилюк, Ш. Ярема, О. Вівчарик, Н. Драпака, Г. Федорук, М. Данилюк і І. Пурик. Разом . . . \$15-50

Товариші! — При кожій на годі стараймось збирати прес. фонд "Р.Н.", бо як ми робітники сами не подбаємо про свою часосис, то капіталісти нам не допоможуть. Тому пам'ятаймо сами за свою дорогу часосис.

Всім жертводавцям складаю щирю подяку. І. Турин.

Веленд, Онт. — А. Комар 75 цент.

Гамтрами, Міч., Ст. — Осадчук 75 цент.

Шиліниця, Альта.: — Збірка на прес. фонд "Р.Н." в домі т. З. Драпаки:

По 1 доларови: — Г. Мазуряк, П. Ткачук і Г. Лакуста;

По 50 центів: — З. Драпака і А. Драпака. Разом . . . \$4.00

Александр, Ман. — М. Гудима 1 долар.

КОЛЯДА НА "РОБ. НАРОД".

Монессен, Па., Зл. Дер. Дня 7. січня, 1917 ходили наші товариші колядувати на пресовий фонд "Роб. Нар." Коляду для "Роб. Нар." зложили слідуєчі Т. Т.: — По \$2.50: — Іван Сорока;

По 50 центів: — І. Бичек, А. Крамар, П. Гунька, С. Зальшопаній (ст.), Т. Городиский, Гр. Питель, М. Смоляк, Гр. Зальшопаній, Т. Диган, Ю. Кульчицький, І. Климашко, П. Каміньский, І. Кудлик, Дм. Якимшин і Анд. Куріца.

По 10 центів: — Д. Семенець. Разом . . . \$10.10

Оплата пересилки 10 цент. зістав разом \$10.00.

Всім Жертводавцям сердечна дяка. І. Бичек.

Клівеленд, О. Зл. Дерн. По \$2.00: — Іван Гупка.

ЦАРСЬКИЙ СПОВІДНИК РАСПУТІН ЗАМОРДОВАНИЙ.

Настіпні вїсти з Росії доносять, що Гр. Распутін, надворний сповідник і дорадник російського царя, зїстав замордований. В уїстві брали участь високо - поставлені особи.

В п'ятницю, 29. падолиста, м. р. вночі, Распутін сидів со бі сам в мешканю князя Юсу пов спитав його телефонічно чи приїме гостей. Распутін дав пригажуючу відповідь.

Коли ті гості прибули — а були се "гості" з визначних і ристократичних кругів — один з них подав Распутінови револьвер і сказав йому, що постановлено його убити, тому краще, щоб він сам себе убив. Распутін хотів стрілити до того, що подав йому револьвер але другі вихватили у нього револьвер з рук і його застрілили.

Труп його вивезено відтак і кинено в полонку на річці Неві. Після інших вїсток, якісь дві дамі приїхали автомобілем до дому одної визначної особи на Гороховій і разом з тою о собою поїхали до дому князя Юсупова, попри який тягне ся сад від каналу до Офіцерської ул. Досвіта, около 3 год. поїздай почув вистріли в саді, після чого кількох мушкін виїхало із брами. Запитані толїца ями, що там случилось, они не відповіли нічого. Скоро приїхали "блюстители прорядка", і судові власти, котрі найшли в саду на снігу сліди крові.

Трупа вбитого не найдено. — Найдено відтак сліди крові і кальовці коло полонки на Неві, по чім відшукано остаточню труту Распутіна.

Підозрівають, що в уїстві брали участь князь Юсупов і кілька інших визначних осіб. Мав бути замішаний і один з "істинно - русских" лїдерів в "Державній Думі".

Распутін був простим, сибірським мужиком, майже зовсім неписьменний, п'яниця і злодій; в 30. р. життя пішов до монастиря і там завдяки своїм не дуже похвальним прикметам, сильному впливови на женщин, вибив ся так високо, що не лише став господарем на царській дворі, але й руководителем політичного життя цілої Росії. Він зміняв міністрів, губернаторів і всяких урядників, він робив, що йому забагло ся, бо як сам він говорив: "Грішка в Расіє вєсо можєть."

Про уїство Распутіна доносять вже третій раз, так, що не знати, чи й на сей раз ці уїсті вїсти окажуть ся правдивими.

Плаа та історія з Распутіном кїдає світло на огидні відносини в "царстві самодержя".

ВСТІ, ЩО ПИШУТЬ ДО "РОБ. НАРОДА" І ЕНЗ НОМ. У.С.Д.П.

звертаємо увагу на те, що би всі письма, які належать до "Р. Н." адресували на "Р.Н." а не на назвиска осіб, що працюють в "Р.Н.", ані на назвиска членів з Екзекутивного або Редакційного Комітетів.

За такі письма редакція, ані адміністрація "Р.Н." не може відповідати.

Передплату найлучше висилати "моїм ордером" або "постал нотом"; колиж висилаєте готівкою, то висилайте в реждістрованим листі і не забудьте вложити до листа таку суму, яку подаєте в листі.

Адресуйте так: "Robotychny Narod" Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg.

МОНТРЕАЛЦІ ПОЗІР! "СІЧИНСЬКИЙ-ПОТОЦЬКИЙ"

Драма в 5-ох дїях А. Маланчука вїдограє

ТЕАТРАЛЬНИЙ КРУЖОК ВІДІДЛУ У. С. Д. П. в МОНТРЕАЛІ В СУБОТУ, ДНЯ 27. СІЧНЯ, 1917 р. в PRINCE ARTHUR HALL, 29 Prince Arthur Str. East.

Дїєні Особи: ДІЯ I. Гр. Анд. Потоцький . . . Ф. Опиханий Староста . . . Т. Косташук Презес "Ради Народової" П. Федорів Маршалок . . . Ів. Пиндус Секретар . . . Е. Опиханий Возьний . . . Д. Вольчук

ДІЯ II. Прокіп, селянин . . . К. Кривенчук Пилип, селянин . . . І. Кирєчук Магда, вдова . . . Ф. Ленюк Ганіа, її дочка . . . М. Гуцул Віт . . . Т. Сенюк Василь, його син . . . Б. Лудик Бєсідник . . . Т. Бойчук Комісар . . . Г. Кавчук Жанларми - С. Шморга, В.Бойдачок Вїсько — Селяни.

ДІЯ III. Посесор . . . Т. Б. 1-ий селянин . . . І. Галзюк 2-гий селянин . . . П. Вівсник Марко Каганєць . . . П. Федорів Марта, жена Каганя . . . М. Опихана Маруся, сестра Каганя М. Романчук 1-ий жандарм . . . С. Шморга 2-гий жандарм . . . В. Бойдачок

ДІЯ IV. Потоцький . . . Ф. Опиханий Секретар . . . Е. Опиханий Возьний . . . Д. Вольчук Делегати школи людової . . . Р. Голодівський і В. Констанчук Січинський . . . Т. Бойчук Лікар . . . П. Рапула Полїсмени . . . Г. Кавчук і В. Бойдачок.

ДІЯ V. Предсїдатель трибуналу . . . Ф. Опиханий. І. П. Ш. IV. і ґ. Судїї . . . Кирєчук, Ів. Пиндус, Т. Сенюк, П. Федорів і П. Голодівський. Прокуратор . . . К. Кривенчук Протоколянт . . . Е. Опиханий І. 2. Адвокати . . . Т. Косташук і С. Шморга.

Січинський . . . Т. Бойчук Потоцька . . . Р. Яворська І. і 2. Дозорї . . . Г. Кавчук і В. Бойдачок. Мати Січинського . . . М. Опихана Сестра Січинського . . . М. Гуцул Режїсер, Ів. Гніда.

На представлено побачити живий образ, як з твоїх братів лялась кров і як падали трупи, — ну, і смерть Потоцького.

Приходить громадо! Початок о год. 8. вечером. Цїни Мїсьє: — 1-ше 50; друге 35; 3-те 25 цент. — Баль до рана. — Музика першорядна.

Box 1051 Montreal, Que.

NEW YORK

30 миль довгий, 20 миль широкий, 7 мїліонів мешканців, чудо світа. ВЕЛИКА НА 68 СТОРІН КНИЖКА. З фотографічними знімками улиць, парків, музеїв, театрів, готель, величє яких фабрик і публичних будинків, Будинюк Булворта, високій на 55 по-верхів, золочений на загальну суму \$50,000.

горішні зелїнні 75 фїтів високо понад улицю; палати мїліонерів і хати бїдних, сцени великого згїршеня і злочинну; улицю, що складають ся зі 100 мостів і інші чудові будови, відмальовані в гарних барвах, се все буде жерлом нескінченної розкоші для Вас і Ваших приятелів. Книжка гварантована, містить в собі 118 ВЕЛИКИХ ОБРАЗЦІВ, взятих з правдивих фотографій. Цїна тільки 65 цент. з пересилкою. Вийшть почотий моїм ордер або стемпс. — Адресуйте: А. P. OWENS, Dept. B. 190 Quincy St. Brooklyn, N.Y.

При кожій нагодї не забудьте про ширене "Робочого Народа" і про збирание передплати та пресового фонду для нього.

ПОШУКУЮ

свого швагра Владєка Бобінського, з села Хлошків, пов. Гусятин; перед 5 роками перебував в Іспанїї; хто би подав менї його адресу, тому дам 5 дол. надгороди.

М. Корпаніcki, Warden, Man.

ЧИТАЙТЕ "РОБІТНИЧЕ СЛОВО"

що виходить кожного четверга. Річна передплата \$1.50. Адреса: "ROBITNYSCHE SLOWO" Box 64 Toronto, Ont. Canada.

ЧИТАЙТЕ! СЕ СПРАВЖНЯ НОВІСТЬ!

Прекрасно ілюстрований календар "НОВИЙ СВІТ" на рік 1917

Цїна з пересилкою 30 центів. Календар "Новий Світ" є богато кращій і цікавійший чим минувшого року. В ньому є нове календаріум уложене з важнійших дат з життя славних людей і важних подій.

Такого календаря єще в укр. мові не було. Се одинокий календар, що повинен находити ся в руках кожного укр. робітника.

Коли хочете його дістати, то замовляйте сейчас в: NOWYJ SWIT Box 1051 Montreal, Que.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Отсим повідомляю Шановних мешканців Вакава і околиці, що я на днях отворив

СКЛЕП В МІСТІ ВАКАВ, САСК. в яким можете дістати свьбкі і незлежані річи як: ГРОСЕРИ І УБРАНЯ ВСЯКІ ГАРНІ МАТЕРІЇ, ЖЕЛІЗНІ ЗНАРЯДИ І Т. Д.

по значно низшій цїні чим по інших склепах. — по інформації і замовленя пишть по українськи. — Замовленя полагоджую точно і скоро.

З поважанєм "НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Іван Угрин, власність. SASK. WAKAW

А ДРЕСА Р У. С. Д. П.

Екзекутивний Комітет У. С. Д. D. Lobay Box 3658, Winnipeg, Man.

ЗАХІДНИЙ ОКРУГ. (Альберта і Бр. Колумбія).

Секретаріат Західного Округного Комітету. COLEMAN, ALTA. S. Danyluk, Box 158

АДРЕСИ СЕKR. ВІДІДЛІВ. АЛБЕРТА.

LETHBRIDGE, ALTA. G. Wyrostyk, 738-12th St. A. N.

CANMORE, ALTA. H. Kizema, Box 222. MEDICINE HAT, ALTA. I. Nikolaychuk, 630-8th St.

BELLEVUE, ALTA. Wilna Dumka, F. Mokry, Box 45

COLEMAN, ALTA. Society "Nadia", Box 209 T. Gushul

БРІТІШ КОЛУМБІЯ. FERNIE, B. C. Tow. Wolla, Box 510, N. Tkachuk

MICHEL, B. C. M. Fedoruk, Box 92.

САСКЕЧЕВАН. REGINA, SASK. "Prawda" W. Purich, 2023 McDonald St.

MOOSE JAW, SASK. Tow. Zoria G. Babych, 273 Home St. W.

МАНІТОБА. WINNIPEG, MAN. S. Wasylina, Box 3658.

ELMWOOD, MAN. J. Choronzyj Box 143 Louis Bridge

TRANSCONA, MAN. P. Dutka, Box 208

ОНТЕРІО. COBALT, ONT. M. Shamley, Box 84 P. O. Groux Lake, Ont.

OTTAWA, ONT. Tow. Nove Zytte, N. Musij, 410 Preston St.

TORONTO, ONT. J. Jashan, 185 Richmond St. W.

WEST TORONTO, ONT. J. Babuniak, 531 Perth Ave.

WELLAND, ONT. P. Kofluk, Box 1149

TIMMINS, ONT. M. Kustryn, Box 114

HAMILTON, ONT. I. Sawchuk, Box 64

КВЕБЕК. MONTREAL, QUE. Tow. Borba, John Basaraba 28 Manufacturers St.

469 ЖЕРТВ ЕНО В ФАБРИЦІ АМУНІ ГЛП.

Телеграми з Лонсєть про велику експлоатацию фабрик амуніції, ся там в п'ятницю, північній часті м жертв той експлоатаци 469 — 69 убито жєко ранених і 328 них. 1000 осіб оє

Обидві сторони мали по одному торпедо. Лондон, 24. січня. вночі прийшло до проміж англійських відділом воєної флємєцькими торпедов Північній Морю, під один німецький тор затоплено, а прочі рно — доносять уряд порт.

Оповідено також плєне одного англій пєдовця в другій бїтцєкїми торпедовцям трїм убито трох офіррок чотирох моряків. З причини темряви на було докладно і про наслідки той бїтцє. Вїгна відбула ся березв Голандїї.

БОЛГАРИ НАБЛИЖ ДО БЕСАРАБСЬКОЇ

Лондон, 24. січня. із найікавішших вїлошенх вєчера, було з Берлінського воєннцє Болгари в північї дїжї перейшли поуду Дунаю недалеко Тулжаки ся на північї проти атакю Росїя. близка ся отже до сарабії.

В прочих місцях відбувають ся лише пакли. На прочих фронтах важнійших випадків.

Сподїють ся німецькї на Швайцарїї.

Швайцарська прєносить, що в Швайцї дїже мобїлізацїю, коть ся, що Німеччї тарушїти неврагїи царї і отворити собї риторїю той републї для обходу францус в слабого боку.

В Швайцарїї ходї будгю-бі Німцї грогато вїйсєка коло і койї границї. Німєц оборот, вєвєняє, що сти не мають жадїи, що она не зломить в ети Швайцарїї.